

عبارت آشنای ” ای وای “ و ارتباط آن با ” ایزد هوا “

پانزدهمین یشت اوستا موسوم است به ” رام یشت “ اما در هیچ جای آن از رام اسم برده نشده بلکه سرتاسر این یشت در تعریف و توصیف ایزد ” وایو “ (Vayu) یعنی فرشته هوا می باشد. اوستاشناسان بهمین دلیل معتقدند که نام این یشت باید ” وایو “ یشت می بود. رام یشت با باد و ” وایو “ ایزد هوا که نام دیگرش در پهلوی ” وای “ یا ” اندروای “ است آمیخته شده . وایو صفات زیادی دارد از آن جمله : جوینده ، نیک کردار ، چیره شونده ، پیش رونده ، پس رونده ، پاینده فر ، سخت ترین ، قوی ترین ، شکست دهنده ، ستیزه شکن ، تموج آورنده موج ریزنده ، موج انگیز ، زیانه کشنده ... و روشن است که اینها همه صفات باد است . بسیاری از پادشاهان و پهلوانان ایران زمین برای پیروزی بر دشمنان خود از ” وایو “ کمک خواسته اند و او آنها را اجابت کرده است ، از آن جمله فریدون برای پیروزی بر اژی دهاک ، جمشید برای فراهم کردن زندگی خوش آریانیان ، تهمورث برای پیروزی بر اهریمن ، کیخسرو برای پیروزی بر افراسیاب ، و اتفاقا می دانیم که باد در میدان کارزار یکی از عوامل اصلی پیروزی یکی از طرفین کارزار است .

” وایو “ همچنین به درخواست دوشیزگان پاک برای رسیدن به شوهران خوب و خوشبخت شدن و کامیاب گردیدن پاسخ مساعد می دهد .

از شگفتی های بسیار خیره کننده روزگار یکی همین است که هنوز هم پس از هزاران سال ، دوشیزگان و بانوان ، این ایزد را همانطور مخاطب قرار می دهند : ” ای وای “ . و گمان می رود که ” ای وای “ همانست که به عنوان یکی از قوای انسانی با شیرمادر در وجود به ودیعه گذاشته میشود ! غیر از کمک گرفتن دوشیزگان از ” وای “ که هنوز بصورت ” ای وای “ در بیان ما باقی مانده است ، عبارت ” وای بر تو “ به معنی آنست که ایزد باد مقابل تو قرار گیرد و معلوم است که در جنگ آنکه باد را مقابل خود داشته باشد با شکست مواجه است . و نیز عبارت ” باد به پشتش خورده “ کنایه از کسی است که همواره در جنگ از عنایت و پشتیبانی ” ایزد وای “ برخوردار بوده و بهمین جهت خود دارای زور نیست . خطاب ” وای من “ خود به خوبی از ایزد وای سخن می گوید که معادل ” خدای من ! “ بکار می رود ، و این نشانه تاثیراتی است که افکار و اساطیر یا ادیان گذشته بر افکار جدید می گذارد و همان وای است که سعدی درباره اش می گوید :

فرشته ای که مقیم است بر خزائن باد چه غم خور دکه بمیرد چراغ پیره زنی

که در آن از فرشته وای یا فرشته باد سخن رفته است.

برگرفته از : جنیدی، فریدون. زروان. تهران : سازمان پژوهش فرهنگی ایران ، 1358.
ص.101-103.

پورداود. ادبیات مزدیسنا ، یشتها (جلد دوم) . ص. 134-135 .